No. 1345 | Zaterdag 9 October 1909 | 26ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 8 October.

DE TOESTAND IN VENEZUELA.

Venezuela heeft in de laatste weken oogenblikken doorleefd, die wel van historische beteekenis mogen genoemd worden.

Of de crisis reeds geheel en al voorbij is, durven wij nog niet uitmaken, maar het bestuur van President Gomez heeft taaier kracht getoond, dan men aanvankelijk meende, dat het bezat. Daar is meer eenheid gekomen in het land en vooral meer wettelijkheid in het bestuur.

De wetten worden beter geëerbiedigd, de vrijheid der burgers wordt meer volkomen gewaarborgd, en ook zij, die de hoogste macht in handen hebben, blijven toch aan de wetten des lands onderworpen.

Het is mogelijk gebleken contrôle uit te oefenen op het bestuur, dat voor alles constitutioneel wezen moet en niet oppermachtig, autocratisch, tyranniek.

Wat is daar in Venezuela in weinig tijds veel, zeer veel, veranderd! Dat geeft hoop voor de toekomst.

De goede elementen, zoo lang met geweld onderdrukt, of uit vrees verborgen gebleven, komen nu voor den dag. Talrijk zijn ze nog niet, maar de publieke opinie juicht hun optreden toe, en keurt hun handelingen goed. Spoedig zal hun getal wel grooter blijken, en hun invloed weldadig werken op land en volk.

Het zal hier reeds algemeen bekend zijn, wat er geschied is, maar toch willen wij die belangrijke gebeurtenissen nog even in het kort samenvatten.

El Pregonero, een dagblad van Caracas, maakte in zijn nummer van Vrijdag, 24 September „Ernstige Geruchten" publiek. Algemeen werd namelijk verteld, dat een belangrijke som gelds, minstens 10,000 pesos, verduisterd was door den Minister van Financiën. Deze som gelds, ontvangen voor het leveren van een groote hoeveelheid steenkolen aan de Electrische Fabriek, zou niet verantwoord zijn in de boeken.

In den Gemeenteraad van Caracas werd over hetzelfde onderwerp gesproken. De hoofdpersoon bij dit debat was het lid Enrique Chaumer, die ook behoorde tot de commissie van toezicht op het geldelijk beheer en in deze hoedanigheid de boeken van Financiën had nagezien. Hij had bevonden, dat er geen grootboek werd gehouden, zooals toch was voorgeschreven, en uit het dagboek, wat hem getoond werd, waren eenige bladzijden uitgescheurd.

De vorige Administrateur van Financiën, Eleuterio Garcia, had die bladzijden uit het boek gescheurd, ze in den zak gestoken en mee naar huis genomen. De Heer Chaumer maakte den Raad er op attent, dat de staat van het geldelijk beheer in Augustus openbaar gemaakt in de *Gaceta oficial* niet klopte met de opgaven in het dagboek.

De Ontvanger, de Boekhouder en de Klerk moesten in den Gemeenteraad verschijnen, maar konden geen voldoende opheldering geven.

De Heer Chaumer werd door het Publiek luide toegejuicht.

Dit alles had plaats in de zitting van den Gemeenteraad op Donderdag, 23 en Vrijdag, 24 September.

Den volgenden morgen, Zaterdag, 25 September, liep de heer Chaumer op straat; een rijtuig, dat zeer langzaam had gereden, kwam hem te gemoet, en hield stil. De vorige Administrateur van Financiën, Eleuterio Garcia, springt er uit en lost een revolverschot, dat den Heer Chaumer doodelijk treft. Garcia springt weer in 't rijtuig, bedreigt den koetsier met zijn revolver en dwingt hem zoo snel mogelijk naar het Commissariaat van Politie te rijden, waar hij zich zelven aangeeft al[illegible] van den Heer Chaumer. Deze laatste werd in een hangmat naar huis gedragen en stierf zeer spoedig.

Zijn dood werd in nationalen rouw betreurd drie dagen lang, zijn lijk op staatskosten begraven, het graf aan de familie in eigendom afgestaan en aan de Weduwe tot aan haar dood maandelijks 500 Bolivares als onderstand gegeven.

De wandaad van Eleuterio Garcia werd overal ten sterkste afgekeurd en de strengste straf tegen hem geëischt.

Ten slotte diende de Minister van financiën een aanklacht in tegen het dagblad *El Pregonero*.

Zietdaar de feiten.

En nu de beoordeeling daarvan, de officieele beoordeeling, en de gevolgen.

President Gomez, smartelijk getroffen door den tragischen dood van zijn vriend, zond naar aanleiding daarvan een schrijven aan Grl. F. L. Alcantara, Minister van Binnenlandsche Zaken, waarin hij dezen moord toeschreef o. a. ook aan *agitaciones sectarias*, aan partijwoelingen, zich zeer ontmoedigd verklaarde, zoodat hij bijna wanhoopte de Republiek te kunnen leiden langs de wegen van rechtvaardigheid en recht. Uitdrukkelijk zegt President Gomez, dat hij staan wil boven alle partijschappen en slechts doen wil, wat rechtvaardig is volgens de wet.

Generaal Alcantara spreekt in zijn antwoord evenens van de oude bewerkers van alle rampen en ongelukken welke het Vaderland troffen, die zich lang hebben stil gehouden, maar nu, zij het nog niet zoo openlijk, weder het hoofd opsteken om nieuwe onheilen te brouwen voor den Staat. Doch het karaktervolle optreden van den President, eerlijk en oprecht, enkel en alleen steunend op de wet, zou ook nu weder zegevieren, gesteund door den Raad van Bestuur, den Gemeenteraad, de Ministers, de Pers en alle weldenkenden onder de bevolking.

De Minister van Binnenlandsche Zaken had goed gezien.

De gemeenteraad, waarvan eerst gezegd werd, dat de leden eenparig ontslag zouden nemen, omdat hun leven bedreigd werd, zoo zij voort wilden gaan hun plicht te doen, bleef aan. De Raad van Bestuur, samen gesteld uit de vroegere leiders en hoofden der verschillende politieke partijen, zonden een brief aan President Gomez, waarin zij zich geheel en al één verklaarden met het Hoofd van Staat en krachtig beloofden eerlijk met hem te zullen blijven medewerken om den vrede te bewaren en den wettelijken gang van zaken te waarborgen.

Als om strijd verschenen in de verschillende bladen betuigingen van trouw aan het Bestuur, een heftig protest tegen den moord, en een opwekking tot de bevolking om alle opgewondenheid te onderdrukken en vóór alles kalm te blijven, vol vertrouwen in het beleidvol optreden van President Gomez.

El Tiempo geeft als zijn meening te kennen, dat de moord niet moet worden toegeschreven aan partijgeest, want, dat de „gele partij" die van Castro, volkomen heeft uitgediend, maar dat Eleuterio Garcia slechts handelde uit persoonlijke wraakneming.

El Universal is een andere meening toegedaan en schijnt wel op een ontwaken, op een wraakneming der „Gelen" te doelen.

Hoe het zij, tot op dit oogenblik werd de vrede en rust niet verstoord en staat het Bestuur van Gomez sterker dan ooit. Het schijnt dezen President werkelijk ernst te zijn de Republiek te besturen volgens den grondwet en niet eigenmachtig.

Een enkel staaltje ten slotte, dat den toestand in Venezuela teekent.

Zondag, 26 September, werden de Heeren Dr. Quintero Rojas, zwager van Castro, Carlos Paez Pumar en Grl. Felipe Gonzalez S. als samenzweerders gevangen genomen.

Maandag, 27 September, werden de journalisten, de Directeurs van *El Tiempo, El Pregonero, Sancho Panza* en andere bladen weder in vrijheid gesteld, waren dus ook eerst gevangen genomen.

Woensdag, 29 Septemter, werden de Generaals Celestino Peraza, Ricardo Castillo Chapellin en S. Leopoldo Maldonado gevangen genomen om politieke redenen. Ook in het Binnenland hadden om dezelfde redenen, inhechtenisnemingen plaats. Er broeit iets in Venezuela, maar Gomez schijnt nog bij tijds het land te kunnen zuiveren en een revolutie voorkomen.

DE HALVE MAAN BIJ DE HUDSON-FULTONFEESTEN.

Woensdag, 22 September, lag de Halve Maan kant en klaar opgetuigd voor de marine-werf van New-York. Op plechtige wijze werd het keurig, fijne scheepje overgedragen en ter beschikking gesteld van de Vertegenwoordigers der Nederlandsche Regeering. De Hollandsche kleuren werden geheschen, de muziek speelde, de officieren en manschappen der *Utrecht*, die was bijgedraaid, salueerden.

De plechtigheid had plaats in tegenwoordigheid van de leden der „Hollandsche Club" van New York, die met de Vertegenwoordigers der Nederlandsche Regeering klokslag twee uur aan boord van de stoomboot *Commodore* waren aangekomen.

Toen zij allen langs zij der *Halve Maan* gemeerd lagen, sprak Mr. J. T. Cremer, als vertegenwoordiger van H. M. Koningin Wilhelmina de beste wenschen uit voor het schitterendst succes der *Halve Maan* gedurende het verloop der Hudsonfeesten. Mr. Tunis Bergen, de Hollandsche Club vertegenwoordigend, antwoordde. Luitenant Commandant Lam, die met zijn 16 manschappen in costuum was van Hudson's tijd, heesch den Koninklijken Standaard en nam het commando over.

Kapitein G. P. van Hecking Colenbrander ontving de bezoekers aan boord van de *Utrecht*, waar receptie werd gehouden.

Des avonds was er een prachtig diner in de *Waldorf-Astoria*.

De Nederlandsche en Amerikaansche vlaggen versierden de feestzaal. Aan 25 tafels was er voor 200 personen gedekt. Aan de hoofdtafel zaten o. a. Mr. J. T. Cremer, E. P. de Mouchy en Kapitein G. P. van Hecking Colenbrander.

Er werd geklonken op President Taft en Koningin Wilhelmina. Mr. Cremer in zijn antwoord zeide, dat de Koningin met hart en ziel met Hare Vertegenwoordigers in New-York medeleefde. Zij was de eer van haar Natie, de glorie van haar Volk, omdat zij in haar land het voorbeeld is der moeders.

Vrijdag 24, September, onder een flinken Noorderbries, terwijl een nevel de kustlijn van het modern Manhattan wegdoezelde, ging de *Halve Maan* voor het eerst onder zeil om Staten-eiland te verlaten en haar plaats voor de parade te gaan innemen. Luitenant Lam, de Henry Hudson van dezen tijd, stond op het hooge achterdek en gaf orders om de zeilen te hijschen. De sleepboot *John Nichols* bracht er eerst wat gang in en toen klonk het bevel: laat gaan!" En daar dreef de *Halve Maan* weder in de wateren van New-York, juist als 300 jaar geleden. De zeilen waren bruin, alsof het schip werkelijk pas was binnengevallen na een lange, stormachtige reis.

Luitenant Lam lachte vergenoegd, dat [illegible] eerste tocht een waar succes [illegible]. Hij liet zijn rappe jongens het [illegible]zeil [illegible], en zwaaide mooi [illegible] heen, en [illegible] zóó voor den wind, terwijl het driehoekige zeil aan de bezaansmast goede diensten deed bij de zwenking. Als een bekwaam schipper bestuurde Luitenant Lam zijn schip, liet nu eens het groote zeil schieten, en haalde het dan weer bij. Tot vier uur bleef de *Halve Maan* manoeuvreeren in de haven en draaide toen bij om haar plaats bij Constable Hook in te gaan nemen en daar te ankeren.

Toen het kleine scheepje daar zoo aan 't spelevaren was, kwam het voorbij de grootste moderne zeekasteelen, die soms juist terug waren van een overtocht over den oceaan. De officiers en passagiers liepen allen naar de verschansing om dien kleinen notedop, die zoo moedig tusschen al die reuzen doorsloop, toe te juichen, terwijl de stoomfluit een driewerf hoezee! aanhief. Of onze „Jantjes" ook schik hadden, dat ze zulk een branie maakten. Luitenant Lam hoopt maar, dat er morgen een stevige bries staat, dan zeilt hij op de Hudson de *Clermont* voorbij.

Zaterdag 25, September, was de gloriedag van de *Halve Maan*. Het verslag der feestelijkheden hebben wij nog niet ontvangen, wel het program van dezen dag.

Feuilleton.

Speculatiewoede.

Crampton kocht de achtduizend aandeelen en ontmoette kort daarna Denton.

— Ik heb ze allen gekregen voor een halve kroon, zei hij.

—Mooi, antwoordde Denton. Koopt u nog maar eens acht duizend.

— Wat? zei Crampton, bijna stom van verbazing. Toen voegde hij er bij: Maar mijnheer Denton, heeft u soms iets gehoord?

— O, dat doet er niet toe, antwoordde Jack. Zorg slechts, dat u de tweede partij krijgt. Maar net zoo als de eerste, in kleine partijen, om geen achterdocht te wekken.

Crampton kocht de tweede acht duizend. Den volgenden morgen deelde hij Denton zijn succes mede.

— Goed zoo, zei deze. Nu de derde partij.

— Ik wil gehangen worden als ik 't doe, riep Crampton uit. Ik heb gezien, hoe u tweeduizend pond in de goot hebt gegooid, maar ik koop niets meer voor u.

— Dan ga ik naar een ander toe, antwoordde Denton kalm. Ik dacht, dat u net zoo graag de provisie verdiende als een ander.

— Maar waarom koopt u toch? vroeg Crampton. Het is overal bekend, dat de Sawdust Creeks waardeloos zijn. Ze staan nu een halve kroon, maar niemand koopt ze en ik verzeker u, dat de menschen, die ik er van af geholpen heb, hoogst dankbaar zijn.

— Maar maak u toch niet ongerust, mijnheer. Zie, dat u de derde acht duizend voor mij krijgt.

— Welnu dan, mij goed; verlies uw geld als u er zin in heeft, maar zeg niet, dat ik u niet gewaarschuwd heb.

Crampton kocht de derde partij, maar was bijna verstomd van verbazing, toen Denton hem gelastte een vierden keer te koopen. Hij weigerde beslist en opperde allerlei afschrikkende argumenten. Kalmpjes glimlachend luisterde Denton toe en slaagde er in den makelaar over te halen de vierde partij te koopen, ofschoon het zeer tegen zijn zin was.

Niettegenstaande Denton uitwendig zeer kalm was en glimlachte, was hij toch opgewonden. Hij wist, dat het een zeer gewaagde onderneming was; maar hij was zoo zeker van den gunstigen uitslag, dat hij geen reden zag om zich ongerust te maken.

— Mijnheer Denton, zei Crampton, toen hij de vierde 8000 had gekocht, u kunt nu een jaar lang praten, zoo veel u wilt, maar ik koop geen stuk meer voor u.

— Ik denk, dat u ze zelf al heel gauw zult koopen, mijnheer Cramton.

— Wat? Ik Sawdust Creeks koopen? Nooit? Of ik zou naar het armenhuis willen.

— U zult wel spoedig anders praten als u weet, wat ik u te vertellen heb.

Denton vertelde toen, wat hij eenige dagen geleden, terwijl hij wachtte in het kantoor van Bainbridge, had afgeluisterd. Met de meeste aandacht luisterde Crampton toe.

— Maar mijnheer Denton, waarom hebt u mij niet in 't vertrouwen genomen? vroeg hij. U bent beet genomen..... vreeselijk beet genomen.

— Hoe weet u dat? riep Denton onrustig uit.

— Ik weet niet, maar ik wil er wel om wedden, antwoordde Crampton. Bainbridge en Sylvester zijn beide bestuurders van de Sawdust Creek Company. Vooral Bainbridge heeft geen goeden naam aan de Beurs. Ik ben er bijna zeker van, dat dat onderhoud afgesproken werk was. Wist Bainbridge dat u zoudt komen?

— Neen.

— Maar stuurde hij een boodschap, terwijl u er was?

Denton dacht even na en zei toen:

— Hij stuurde een jongen weg met een briefje.

— Daar heb je 't al, Denton. De schavuiten! Zij behooren tot die menschen, die het publiek zulk een slechte opinie geven van de makelaars. Maar weet u wat? Ik ken Bainbridge en zal hem even gaan opzoeken. Ondertusschen wacht u hier.

* *
*

Het half uur, dat Denton doorbracht, terwijl hij op Crampton wachtte, was het ellendigste half uur dat hij ooit had doorgemaakt. Hij was tot nu toe zoo zeker van zich zelf en van zijn werk geweest, dat deze plotselinge crisis hem bijna verpletterde. Hij zat onbeweeglijk, doodsbleek, met een sombere uitdrukking in zijn oogen te wachten en hoopte.

Intusschen ging Crampton naar het kantoor van Bainbridge.

— Ik kom juist van mijnheer Denton vandaan. Die heeft twee en dertig duizend Sawdust Creeks gekocht.

Een vreemde uitdrukking kwam op het gelaat van Bainbridge.

— Nu, wat zou dat? vroeg hij.

— U weet, dat ze feitelijk waardeloos zijn en u bent maar al te blij, ze voor een halve kroon te zijn kwijt geraakt. U bent er aardig af gekomen door gesprekken te laten afluisteren, niet waar?

Bainbridge ontstelde en verbleekte.

— Maar, waar hebt u het over, vroeg hij stotterend.

— Het is wel eigenaardig, dat mijnheer Sylvester ook juist bij u moest komen, toen Denton dien morgen bij u was, niet waar? vroeg Crampton onvriendelijk, terwijl hij Bainbridge oplettend aanzag. Maar, voegde hij er bij, zulke toevallige omstandigheden kunnen plaats hebben, niet waar?

Om 10,20 a. m. zullen de *Halve Maan* en de *Clermont*, geëscorteerd door een eskader torpedo's, onderzeeërs en zee-militieschepen afvaren om door de verschillende feestcomités gecomplimenteerd te worden, en zich verder om 1 uur aan het hoofd te stellen der vlootparade, te houden door 700 koopvaardijers,—waarbij alle soorten, van motorbootje tot 4-stoomschroever, vertegenwoordigd zullen zijn,— en 80 oorlogsschepen, waarvan 35 Amerikaansche en 45 van alle nationaliteiten der wereld.

Als de „Halve Maan" voorbijvaart moet elk oorlogsschip, ieder op zijn beurt, een saluut lossen van 22 schoten, en de Nederlandsche, of de Hudson-Fulton-vlag hijschen. De koopvaardijers zullen ieder driemaal fluiten. De 700 schepen der koopvaardijvloot vormen te samen een keten van 21 Mijl lengte en de oorlogsschepen een van 8 Mijl. Dat zal toch werkelijk meer dan *Humbug* wezen, dat moet een ontzettenden indruk maken. En wat een verbijsterend, oorverdoovend geraas zal dat geven, als 80 maal achtereen 22 schoten gelost zullen worden, die dan weer door 700 × 3 stoomfluiten worden afgewisseld. Dat duurt zoo van 1—3 uur. Dan worden de *Halve Maan* en de *Clermont* ontvangen en toegesproken door Gouverneur Hughes en anderen, waarna de Nederlandsche Commissie de *Halve Maan* zal aanbieden aan de Hudson-Fulton-Commissie. Om kwart voor vier keert de koopvaardijvloot terug en salueert weder driemaal met de stoomfluit. Des avonds om zeven uur wordt dezelfde parade door deze booten herhaald. De publieke gebouwen, de Ooster-Rivierbruggen, het Vrijheidsbeeld en heel het waterfront van de Noorder-rivier zal verlicht worden door een monsterbatterij van 40 zoeklichten.

Om een klein denkbeeld te geven van deze verlichting, laten wij hier een korte beschrijving volgen.

Zooals gezegd, zal een monsterbatterij van 40 zoeklichten, van zeer hooge sterkte, haar verblindende lichtbundels over de rivier werpen. Deze lichtbundels kunnen wijd uitslaan als een waaier, en ook samen getrokken worden op één enkel punt, zij kunnen regenbogen maken, nog schitterender in kleuren dan de echte, zegt de *Herald*, zij kunnen dansen en springen langs de kust. Stoompijpen zijn er opgericht van 25 tot 100 voet hoogte, vlak tegenover de zoeklichtenbatterij. En nu krijgt men een echt Amerikaansch vuurwerk te zien, nog nooit vertoond, of gezien. Op een teeken van den hoofdingenieur, Mr. W. D. A. Ryan, stooten die schoorsteenen dikke wolken stoom uit, en door deze gazige massa laat de batterij dan zijn veertig zoeklichten spelen. Dat zal zoo waar een tooverachtig schouwspel wezen.

Dikke stoomwolken zullen lichtend zweven door de zee van licht, dan weder doorschijnende slangen van stoom door de lucht kronkelen. Die stoomslangen worden gevormd door den stoom heen te jagen door gekromde pijpen en buizen. Plots zal een batterij mortieren haar schoten hoog wegschieten in de lucht en het zoeklicht zal het mogelijk maken de schoten te volgen, totdat de ragfijne rook verdwenen is boven de wolken.

Dan weder bestraalt het zoeklicht de openbare gebouwen, en de monumenten langs de rivier, waar de tachtig oorlogsschepen, alle geïllumineerd, in een zee van gloeiend vuur zullen schitteren.

Door de feestcommissie werden voor de officieele verlichting 100000 gloeilampjes ontstoken, door particulieren in de stad anderhalf millioen, ongerekend nog de electrische lichtadvertenties, die bij duizenden te tellen zijn. *Miss Liberty* zal baden, iederen avond van de feestweek, in een zee van licht, de vier groote bruggen glimmen als gloeiende kolen van 6 uur 's avonds tot middernacht. De *City Hall* in Manhattan en de Borough Hall in Brooklijn worden door 3500 lampjes in verschillende kleuren verlicht, in pracht wedijverend met de Brooklijn Bridge.

En boven de rivier zullen de forten gloeien in rooden gloed, als een omlijsting van vurige vlammen rondom het reuzenschilderij van louter licht.

Wij moeten ons bekorten, maar willen van het eigenlijke vuurwerk, dat twee uur lang zal duren, nog noemen de *Clermont*, die hoog in de lucht rond zal stoomen met vurige en vonkenspattende schroeven.

Een Amerikaansche vlag van 500 voet lang, zal zich in schitterende kleuren ontplooien en voort blijven zweven een mijl ver.

Vijfduizend vuurpijlen zullen, op dezelfde seconde afgestoken, hoog in de lucht een reuzenbouquet van licht en kleuren vormen en het sein geven, dat de eerste gloriedag der *Halve Maan* geëindigd is.

)o—(o)—o(

Enkele mededeelingen omtrent de Panamahoedenindustrie te Curaçao.

Bij het groote publiek bestaat nog steeds het dwaalbegrip, dat alle Panamahoeden in Panama vervaardigd worden, toch is slechts een klein gedeelte van de hoeden, die onder dien naam in den handel gebracht worden, van die plaats afkomstig; de omstandigheid echter dat bijna alle hoeden, die in de omliggende landen, als Columbia, Ecuador enz. vervaardigd worden, oorspronkelijk via Panama de wijde wereld ingezonden werden, is vermoedelijk aanleiding geweest, dat zij kortweg Panama-hoeden genoemd werden, als zijnde hoeden van den welbekenden typischen vorm en van hetzelfde materiaal vervaardigd.

Feitelijk mag dus iedere hoed, die van het zoogenaamde Panamastroo in den bekenden vorm uit de hand gevlochten wordt, met den naam van Panamahoed bestempeld worden; dat veelal hoeden uit minderwaardig stroo, en zelfs niet uit de hand gevlochten, maar fabriekmatig vervaardigd, te koop aangeboden worden als echt Panama, is het beste bewijs, dat de Panamahoed zeer in den smaak van het publiek valt, en wel nimmer uit de mode zal geraken, maar integendeel steeds meer en meer gedragen zal worden, daar het ongetwijfeld de meest practische, elegante en duurzame zomerhoed is. Dat de Panama-industrie en de eerlijke handel veel te lijden zullen hebben van deze oneerlijke concurentie, is niet waarschijnlijk, want evengoed als bijna iedereen al heel spoedig kan leeren onderscheiden wat handenarbeid of machinewerk is bij borduursel, kantwerk en andere artikelen, zoo zal slechts weinig oefening en ervaring noodig zijn, om een echten Panama, dus een van Panama-stroo uit de hand gevlochten hoed, te kunnen onderscheiden van een namaak-Panama, dat wil zeggen van een met minderwaardig stroo machinaal gevlochten hoed.

Wanneer dus van echte Panama's gesproken wordt, dan wordt daarmede niets anders bedoeld dan de van Panamastroo in de welbekende vormen uit de hand gevlochten hoeden. Ten bewijze dat deze benaming niets uitstaande heeft met de fijnheid der hoeden, diene, dat de fijnste hoeden volstrekt niet in Panama, maar wèl in Ecuador, Bolivia en in de binnenlanden van Columbia vervaardigd worden, de allerfijnste komen van Montecristi en Suasa.

Dat de prijzen der Panama's zoo uiteenloopen is in hoofdzaak een gevolg van het verschil in de arbeidsloonen, die voor het vlechten der verschillende kwaliteiten betaald worden; een bekwame vlechtster kan een hoed van de grofste soort in één dag en zelfs minder afmaken, terwijl de allerfijnste hoeden maanden langen arbeid vorderen, want doordien het fijne werk zoo vermoeiend voor de oogen is, kan slechts gedurende enkele uren per dag gewerkt worden; ook het stroo, dat niet overal even fijn is, en voor de betere hoeden uitgezocht moet worden, heeft invloed op de prijzen.

De fijne Panama's worden gevlochten in Ecuador, Columbia en Peru, en binnenkort zullen ook op Curaçao hoeden vervaardigd worden, die in geenerlei opzicht behoeven onder te doen voor de in bovengenoemde landen vervaardigde.

De allerfijnste hoeden worden meestal door drie verschillende vlechtsters vervaardigd, waarvan een het bovenste gedeelte, de tweede den bol, en de derde den rand vlecht; door steeds hetzelfde gedeelte der hoeden te vlechten, krijgt elk der drie vlechtsters die aan een hoed werken eene groote bedrevenheid daarin en vormt het afgewerkte geheel den prachtigen hoed die ieders bewondering wekt. Voor het overige wordt elke Panamahoed, zoowel de grofste als de fijnere hoed, in zijn geheel door een en dezelfde persoon vervaardigd.

Te Curaçao worden de grove hoeden bijna uitsluitend door de armere negerbevolking gevlochten, terwijl de betere soorten door de vrouwen van meerdere ontwikkeling, uit den Middenstand dus, vervaardigd worden; het is op die fijnere soorten in het bijzonder, dat het Bestuur der Kolonie de aandacht van het publiek, zoowel als van fabrikanten en handelaren wenscht te vestigen, en heeft het Gouvernement daarom vier bekwame vlechtsters naar de Middenstandstentoonstelling uitgezonden; de belangstelling, die alle bezoekers der Tentoonstelling in het werk dezer vier vlechtsters aan den dag leggen, is gelukkig zeer groot en neemt voortdurend toe; niet alleen uit de Provinciën maar ook uit het Buitenland komen dagelijks velen een langdurig bezoek aan den Curaçaostand brengen; ook zijn reeds tal van aanvragen ingekomen van groote firma's die de Curaçaosche hoeden wenschen te betrekken; tot zooverre mag dus het Gouvernement voldaan zijn over de verkregen uitkomsten; eene nooit gekende belangstelling is gewekt geworden voor de hoeden-industrie in de Kolonie Curaçao; het is dan ook niet twijfelachtig of binnenkort zullen flinke en geregelde orders naar Curaçao gezonden worden voor de fijnere hoeden, zooals die nu hier op de Tentoonsteling ten aanschouwe van het publiek door de vier vlechtsters vervaardigd worden.

Als een natuurlijk gevolg van de mindere vraag naar de Curaçaosche hoeden en de geringe prijzen, die zij nu halen op de wereldmarkt, wordt het vlechten der gewone hoeden tegenwoordig door de armere bevolking meer als eene bijzaak beschouwd; vooral in het stadsdistrict nemen de dienstboden hunne vrije oogenblikken te baat, om hoeden te vlechten; ook in de buitendistricten verricht het volk ander werk, en neemt zoo nu en dan tusschen de bedrijven het vlechtwerk ter hand; op het oogenblik is het dan ook slechts dat gedeelte van de arme negerbevolking, dat hoegenaamd geen andere meer loonende bezigheid vinden kan, dat zich uitsluitend met het hoedenvlechten bezighoudt; dat, niettegenstaande de geringe vraag en de zeer slechte prijzen, betrekkelijk nog veel hoeden gemaakt en uitgevoerd worden, blijkt uit de officieele opgave van uitgevoerde artikelen van de Kolonie Curaçao in het 1e kwartaal 1909; in dat kort tijdsverloop werden toen 24.164 dozijn hoeden uitgevoerd, waarvan 20881 dozijn naar New-York en de overige naar verschillende plaatsen; in de goede jaren tot einde 1906 beliep de uitvoer naar de 50.000 dozijn hoeden per kwartaal, en ontvingen de vlechters tot ruim f 5.—per dozijn hoeden meer dan tegenwoordig. Het gulden tijdperk voor de hoeden-industrie te Curaçao is evenwel geweest het midden en de tweede helft der vorige eeuw; in dat tijdvak stegen de prijzen zelfs tot een ongekende en sedert dien niet weer bereikte hoogte, de fijnere hoeden werden toen tot f 28.— per dozijn betaald; in New-York, waar de invoerrechten 30 pCt. der factuurswaarde bedragen, stegen de prijzen enorm; reeds werden hoeden, die inkoop f 6.—gekost hadden, daar $ 6.— (zes Amerikaansche dollars) verkocht, daarop had ineens eene verbazende stijging plaats en haalden dezelfde hoeden tot $ 16— per dozijn; alles werd te Curaçao opgekocht tegen f 20—, ja zelfs tot f 28.—, per dozijn.

Begrijpelijkerwijs heerschte in de Kolonie gedurende die vette jaren algemeene welvaart; de vlechtsters, die allen veel geld verdienden, besteedden het aan mooie kleeding, en allerlei genoegens; hierdoor vonden de kooplieden weer goeden afzet voor hunne waren; aangezien van den uitvoer in de jaren geen statistieken bestaan, is 't niet wel mogelijk, 't juiste aantal dozijnen, dat per jaar uitgevoerd werd, aan te geven; dit cijfer kan evenwel uit de voorhanden zijnde gegevens op ongeveer 40.000 dozijn per jaar benaderd worden; 4 à 5 belangrijke firma's deden namelijk op groote schaal in die hoeden en het gebeurde wel eens, dat één enkele firma over de 2000 dozijn ineens verscheepte; stelle men echter de gemiddelde hoeveelheid, die allen tezamen met elke reis verscheepten op 7000 dozijn, dan komt men met de 6 reizen, die de zeilschepen toen jaarlijks maakten, tot het bovengenoemde eindcijfer van 40.000 dozijn hoeden per jaar; met de hoeden werd dus in de Kolonie zeer veel geld verdiend, veel meer natuurlijk dan in de jaren, waarin over de 200.000 dozijn verscheept werden wijl de winsten zoowel voor de vlechtsters als de verschepers aanmerkelijk grooter waren. Daarop, ongeveer na verloop van 4 jaar, kwam helaas de groote ommekeer. Eene geweldige concurrentie kwam ineens opdagen uit China en Japan, die van rijststroo vervaardigde hoeden tot zeer lage prijzen verkochten en te New-York daalde plotseling de prijs voor de Curaçaosche hoeden tot $ 3, — per dozijn.

Ook de secessie—oorlog in de Vereenigde Staten, van 1861 tot 1865 heeft veel bijgedragen tot de daling van de prijzen der hoeden in Amerika; het schijnt dat de hoeden in de Zuidelijke Staten voor het grootste gedeelte gebruikt werden voor de arbeiders op de Katoenplantages en andere nederzettingen, de oorlog veranderde daar evenwel den stand van zaken geheel en al.

Na 1865 is de hoedenindustrie ietwat in verval geraakt, totdat in Amerika en later ook in Europa de vraag en prijzen langzamerhand verbeterden, zoo zelfs dat tegen het einde der vorige en in de eerste jaren van deze eeuw de industrie weer geheel opbloeide en tengevolge der sedert lang niet meer gekende goede prijzen en groote aanvraag aan duizenden een ruim bestaan opleverde.

Sedert begin 1907 heeft die milde bron helaas opgehouden te vloeien; zooals reeds hiervoren aangestipt, zijn de geringe vraag zoowel als de uitermate lage prijzen oorzaak, dat het hoedenvlechten, althans wat de grove soorten betreft, voor de arme bevolking heeft opgehouden een bron van bestaan te zijn, want hoe laag ook de levensstandaard van het negervolk is, en hoe gering ook zijn levensbehoeften zijn, is de verdienste die de negerin nu maakt van minder dan f 2.— per dozijn hoeden, waaraan zij minstens 8 à 10 dagen werkt, voor haar ten eenemale ontoereikend, om haar, meestal talrijk gezin den kost te geven, en van het allernoodigste te voorzien.

Wij willen dan ook op betere tijden van de hoedenindustrie hopen; vooral grooten omzet, maar dan tegen betere prijzen van de grove hoeden die een groot gedeelte der bevolking het dagelijksch brood moeten geven, zal daartoe moeten bijdragen; maar daarmede moet gepaard gaan geregelden en flinken omzet van de fijnere soorten, waaraan het Gouvernement der Kolonie thans zijne geheele aandacht wijdt, en waarvan het de voorbereiding aan de goede zorg en onvolprezen ijver van den heer Meuwsen heeft toevertrouwd door de uitzending der vier vlechtsters naar de Middenstandstentoonstelling alhier, die onder zijne degelijke leiding en voorlichting de alsnog zoo onontbeerlijke schatten van kennis en ervaring moeten vergaren, die zij, aanstonds te Curaçao teruggekeerd, onder hare medearbeidsters en leerlingen zullen uitstorten, opdat dan binnen enkele maanden de Curaçaosche hoedenindustrie den hoogsten graad van volmaking bereike, en onze vlechtsters zonder vrees voor tegenspraak, naar alle oorden kunnen uitroepen: koopt onze hoeden, want uit onze handen ontvangt gij nu de echte Panamahoeden.

Laat ons in dat vertrouwen de toekomst ingaan, en rusten wij niet, voor en aleer wij dit verheven doel bereikt hebben.

De Vertegenwoordiger van het Gouvernement van Curaçao op de Middenstandstentoonstelling te Amsterdam.

A. Charlouis.

De Middenstandsbond.

—o)—:—o)—

VERRAZZANO.

Er is al meer gesproken over Giovanni Verrazzano, den Italiaan, die de Hudsonrivier het eerst heeft ontdekt.

De Italianen hebben reeds doen opmerken, en met reden, dat als Henry Hudson in 1609 de rivier, ontdekt heeft, die zijn naam draagt, de Italiaan Verrazzano in 1524 hem is voor geweest.

Zoodra men zich gereed maakte om met bijzondere plechtigheid het derde eeuwfeest van Hudson's reis te gaan vieren, hebben de Italianen het voornemen gemaakt het onrecht te herstellen, dat hun landgenoot Verrazzano was aangedaan, daar hij van de Hudson-Fulton-feesten zoo goed als geheel was buitengesloten.

Dank aan het patriotsch initiatief van de Italiaansche pers zal Verrazzanno zijn standbeeld hebben in het Battery Park, vlak bij het „Aquarium".

23 September is officieel de eerste houweelslag gevallen op de plaats, waar het standbeeld moet verrijzen ontworpen door Ettore Ximenes.

De plechtigheid heeft plaats gehad in tegenwoordigheid der afgevaardigden der Italiaansche vereeniging, van de vereeniging „Verrazzano" en van verscheidene leden van het stedelijk Kunst-komité.

In zijn toespraak heeft Barsatti, president van het komité, gezegd, dat het standbeeld 5 October ter inwijding zou voltooid zijn.

Ingezonden stukken.

Wegens plaatsgebrek moest het Ingezonden artikel blijven liggen tot de volgende week.

De Redactie.

—Wat duivel, wat bedoelt u toch?

— Aan wien stuurde u een briefje, toen mijnheer Denton hier was? vroeg Crampton.

— Hoor eens, ik wensch niet, dat u op een dergelijken toon tot mij spreekt. U wilt toch zeker niet beweren, dat ik Denton opgelicht heb? riep Bainbridge uit.

— 't Aas heeft dan toch goed gelokt.

Bainbridge was nu gaan staan, zenuwachtig aan zijn horlogeketting plukkend, met rustelooze oogen en bleek gelaat.

— Het is een gemeene leugen, zei hij.

— U hebt uw strikken goed gespannen, mijnheer Bainbridge, merkte Crampton op, zich gereed makende te vertrekken.

— Ik......ik...... begon Bainbridge, maar verder kon hij niet komen.

— Goeden morgen, zei Crampton, en ging heen.

⁂

Toen Denton zijn gelaat zag, was hij in een oogwenk van de waarheid overtuigd en liet ontmoedigd zijn hoofd op de borst vallen.

— U bent opgelicht, mijnheer Denton, zei Crampton, terwijl hij medelijdend in 't gelaat van zijn cliënt staarde.

— Ik ben geheel geruïneerd, mompelde Denton.

Starende naar de deur, zat hij daar, verzonken in kwellende gedachten.

— Gladys... Het woord scheen met moeite te zijn ingehouden.

Hij stond op, bevend over 't geheele lichaam.

— Wat een dwaas ben ik geweest mompelde hij. Wat een dwaas!

Toen ging hij de straat op, doelloos rond, zonder acht te geven op tijd of richting, liep herhaaldelijk tegen andere voetgangers aan, en het was een wonder, dat hij niet overreden werd. Een paar uur later kwam hij weer tot zich-zelven en bemerkte, dat hij in een vuile straat in Haggerton was. Toen sloeg hij den weg naar huis in en bereikte zijn kamers, uitgeput naar lichaam en geest.

Hij liet zich op een stoel vallen en stak, uit kracht der gewoonte, een pijp in zijn mond.

— Wat zullen wij nu beginnen, Gladys? zuchtte hij hopeloos.

Den geheelen nacht bleef hij stil zitten, geen voedsel kwam over zijn lippen. Hij dacht er niet aan licht op te steken, maar staarde in de stille duisternis. Toen het morgen werd, ging hij geheel gekleed liggen en sliep een paar uren.

Hij had het plan gemaakt het land te verlaten en te trachten zijn fortuin te zoeken in een ander land. Gedurende twee dagen hield hij zich bezig met inlichtingen in te winnen omtrent nederzettingen in NieuwZeeland en stond nu voor de taak, Gladys en haar vader zijn ongeluk mede te deelen.

Hij dacht aan de woorden van Gladys: „Je zult 't wel winnen"... Hoe had hij haar vertrouwen beschaamd...

Terwijl hij zoo zat te peinzen over zijn ongeluk, kwam Crampton bij hem.

— Het heeft mij heel wat moeite gekost u te vinden, mijnheer Denton, zei hij. Duivels, wat bent u een gelukkige kerel, ofschoon u er zich niet druk over gemaakt heeft.

— Gelukkig? herhaalde Denton verwonderd. Hoezoo?

— Wat? Weet u er niets van? riep Crampton. Wel man, ze hebben nieuwe goudaders ontdekt in de Sawdust Creek, en de aandeelen stijgen reusachtig. Ik zag Bainbridge nog. die vloekte als een huzaar, omdat u al de aandeelen had gekregen. Het nieuws kwam pas vanmorgen.

Het duizelde Denton. De reactie was te groot. Toen pakte hij Cramptons arm.

— Verkoop ze, schreeuwde hij opgewonden. Wacht niet tot ze hooger zijn, maar verkoop ze onmiddellijk.

— Ik zal tot morgen moeten wachten, Denton, antwoordde Crampton opgeruimd. Maar het zal de eerste order zijn, die ik uitvoer.

Toen Denton alleen was, viel hij op zijn knieën en greep naar zijn hoofd.

Den volgenden morgen werden Sawdust Creek pari verkocht. Brainbidge en Sylvester kwamen weer in het bezit van de meeste aandeelen, die zij voor een halve kroon hadden verkocht.

Zoo maakte Denton na aftrek van provisie en onkosten, een winstje van bijna dertig duizend pond, die solide belegd, een rente opleverden van meer dan duizend pond 's jaars.

— Ik wist wel, dat je 't zou winnen, Jack! fluisterde Gladys verliefd.

Maar eerst nadat eenigen tijd verloopen was, vertelde hij haar de geheele geschiedenis van zijn speculatie, en bij voegend, dat hij nooit of nimmer weer zou speculeeren.

—o—

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Mgr. van Baars.

De laatste berichten over den gezondheidstoestand van Z. D. H. luiden, God zij dank, weder bizonder gunstig. Mgr. van Baars was op reis naar Amsterdam. Z. D. H. hoopt 12 November a. s. scheep te gaan naar Curaçao.

Hooge Gast.

Maandag is Z. D. H. Mgr. José Aversa, aartsbisschop van Washington en Apostolisch Delegaat van Puerto Rico en Cuba, hier gepasseerd op zijn doorreis naar Caracas, waar Z. D. H. met President Gomez de kerkelijke aangelegenheden in Venezuela hoopt te regelen.

Welkom!

Met de *Philadelphia* is de Zeereerw. Pater L. Mulder, oud-pastoor van Saba hier uit Yauco [Puerto Rico] aangekomen, en denkt voorloopig hier te blijven. Wij heeten den verdienstelijken missionaris van harte welkom in ons midden.

Eeuwfeest.

Op het feest van Sint Franciscus hebben de Eerw Soeurs van Roosendaal Maandag ll. in het St. Martinusgesticht en op Habay het zevende eeuwfeest gevierd van de stichting der Franciscanerorde. Beide kapellen waren zeldzaam mooi versierd. De Hoogeerw. Pater Provicaris P. fr. Ant. ter. Maat, geassisteerd door de Eerw. Paters St. v. d. Pavert en M. v. d. Elsen, droeg in de kapel van het St. Martinusgesticht des ochtends om zeven uur een plechtige H. Mis op, waaronder ZHEw. de Zusters geluk wenschte en dank bracht voor al het goede, wat de St. Franciscusorde door hen ook hier op Curaçao heeft gesticht. De Weleerw. Heer F. J. A. van den Donk, rector van het Pensionaat Welgelegen, droeg aldaar de H. Mis op, terwijl de Hoogeerw. Pater Provicaris des middags met een plechtig Lof de feestelijkheid aldaar kwam sluiten.

De Eerw. Zusters van het St. Elizabeths-gasthuis zullen in November het dit zevende eeuwfeest plechtig herdenken.

De havencommissie

zet haar onderzoekingswerk steeds voort. Dezer dagen is men begonnen met proefboringen op de ondiepte aan de *Awasal* bij den ingang der haven.

De nieuwe Aministrateur

van financiën, de Heer A. Land is Dinsdag met de *Prins Willem III* hier aangekomen.

Dr. J. de J. Paúl.

zou 26 September te Pauillac scheep gaan naar Venezuela. Zijn apologie „Aan zijn landgenooten" is zoo langdradig, dat het eind ervan weg is en nog niet in ons bezit. De hoofdzaak zijner verdediging komt hierop neer, dat hij niet persoonlijk getelegrafeerd heeft naar Washington, maar slechts gesproken heeft met den gezant van Brazilië, de Heer Lorena Ferreira, die de legatie van de Vereenigde Staten tijdelijk waarnam. Paul heeft niet uitsluitend naar Amerika, maar ook naar de andere mogendheden om schepen geseind tot bescherming der vreemdelingen. Nu hebben alle anderen hun telegram opgezonden door bemiddeling van Dr. Paul, Minister van Buitenlandsche Zaken in Venezuela, maar Lorena Ferreira zond zijn bericht rechtstreeks, zoodat Dr. Paul van den inhoud eerst kennis kreeg, toen het in de *Gaceta oficial* werd opgenomen.

Hij heeft niets anders gedaan dan de hulp der vreemde mogendheden ingeroepen ter bescherming van hun respectievelijke onderdanen.

Alsof Venezuela geen voldoende waarborg en bescherming kon verleenen aan de vreemdelingen! roept *El Tiempo* uit, die volhoudt, dat Dr. Paul tegen de Souvereiniteit van het Land heeft gezondigd en de Onafhankelijkheid der Republiek in gevaar gebracht heeft.

Wij zullen die apologie nu maar verder laten voor wat ze is om wederom de bizondere aandacht te vestigen op een uitlating van Paul, welke meer in 't bizonder op ons betrekking heeft:

„In den vroegen morgen van Zondag, 13 December, had de buitengewone vergadering van het Kabinet plaats gehad, op last van het Hoofd van Staat bijeengeroepen, naar aanleiding van den aanval van het Nederlandsch eskader, dat de kustwachters van ons Bestuur in beslag had genomen. Toen werd de Republiek in staat van beleg verklaard, de Venezolanen opgeroepen tot verdediging van ons grondgebied, en de Uitvoerende Macht met alle buitengewone gezag bekleed, welke de Constitutie in dergelijke gevallen verleent. Zoo was dus het Vaderland blootgesteld aan een conflict van internationaal karakter.

De Nederlandsche oorlogschepen, welke kruisten langs onze kust, hadden uitdrukkelijk bevel van Harer Majesteits Koningin Wilhelmina's regeering, om ieder schip dat behoorde tot onze zeemacht in beslag te nemen, aldus onze kust van elke verdediging beroovend, door dat ons Bestuur in de onmogelijkheid gebracht werd om onze krijgsmacht over zee te transporteeren tot bescherming of bezetting van een of ander punt, voor zoover dit noodig mocht geoordeeld worden.

Onze eigen personen en belangen, zoowel als de personen en belangen der vreemdelingen, in de havens en langs de uitgestrekte kust der Republiek, waren overgeleverd aan de willekeur der vijandige handelingen van het eskader, van den voorgenomen inval der revolutionairen, en van een zeer waarschijnlijken opstand van de krijgsmacht in sommige havens samengetrokken onder bevel van krijgsoversten, die volstrekt niet op de hand van Grl. Gómez waren, zonder dat de Uitvoerende Macht, wegens materieele onmacht, en door de vijandelijkheid der zeemacht van een vreemde natie, dus niet wegens inwendige verwikkelingen, in de onmogelijkheid verkeerde vrijelijk hare beschermende hand uit te strekken.

Opdat men zich eenig denkbeeld kunne vormen van den stand van zaken op dat oogenblik, zal het voldoende wezen het volgende voorval te vermelden.

Den tienden December telegrafeerde Grl. Jorge Bello, commandant van het fort *San Carlos*, aan den President der Republiek, dringend verzoekend hulptroepen te zenden, daar hij slechts beschikte over twee compagnies soldaten ter bewaking van 500 gevangenen, waaronder meer dan 300 veroordeeld wegens misdaden, terwijl een der Nederlandsche kruisers op een afstand van 3,000 Meter schietoefeningen aan het houden was in de richting van het fort en men derhalve een opstand onder de gevangen vreesde.

Grl. Gomez besliste, dat de Secretaris-generaal van dit telegram verslag zou uitbrengen in den Ministerraad, om te zien, hoe de Ministers, die zich meer geneigd gevoelden tot aan de terugkomst van Castro een politiek van onveranderlijke rust te voeren, thans over den toestand zouden oordeelen. Het gevolg was, dat men de onmacht van het Bestuur om troepen te mobiliseeren erkennen moest en inzag, dat het in deze richting niet de minste hulp kon verleenen, maar wel bleef men niet in gebreke Generaal Bello sterk aan te raden toch vooral de schoten niet te beantwoorden en geen bombardement uit te lokken, daar de Hollander er wel genoeg van zou krijgen zijn kruit aan salvo's te verschieten en met zijn muziek wel verderop zou trekken."

Dankbetuiging.

In dank ontvangen No 35 van den 35sten Jaargang van *Eigen Haard*, waarin keurige foto's, en de beschrijving der Juliana-feesten op Curaçao, door de *Amigoe* geleverd, alsmede de feesten op St. Martin in woord en beeld van de hand des Heeren *Joh. Scheuerman.*

Wereld- en Internationale Tentoonstelling te Brussel.

De Commissie belast met het bevorderen van inzendingen van producten van koloniale nijverheid en landbouw enz. voor de Wereld- en Internationale Tentoonstelling, welke in 1910 te Brussel zal worden gehouden, acht het wenschelijk dat de kolonie door een zoo volledig mogelijke inzending van hare voortbrengselen op die tentoonstelling vertegenwoordigd wordt, waartoe zij hierbij een beroep doet op kooplieden, planters en alle andere belangstellenden.

De leden dezer Commissie zijn steeds bereid tot het geven van de noodige inlichtingen en tot het in ontvangst nemen van hetgeen men wenscht ten toon te stellen.

Curaçao, 7 October 1909.

De Voorzitter
A. Jesurun
De 1e. Secretaris
C. G. de Haseth Cz.

Dividivi-ziekte.

Een juist ontvangen rapport van Dr. van Hall naar aanleiding van een onderzoek van zieke dividivi meldt, dat wederom geen besmettelijke ziekte geconstateerd kon worden. Reeds vroeger werd herhaaldelijk materiaal onderzocht met hetzelfde resultaat.

Dr. van Hall denkt aan een te compacten toestand van den bodem en vermoedt, dat toepassing van grondbewerking verbetering zal brengen.

In April 1908 onderzocht Dr. van Hall persoonlijk versch materiaal, thans werd spiritus-materiaal onderzocht door de Plantkundige te Paramaribo.

Dr. van Hall waarschuwt nog tegen oppervlakkig uitgevoerde onderzoekingen, die een of ander parasitair organisme aan het licht heeten te hebben gebracht.

De C. .O

Nieuwe Tram.

Naar wij zijn ingelicht, is door het Bestuur der kolonie aan den heer Joseph Cardoze concessie verleend tot den aanleg en de exploitatie van een tramwegdienst in het stadsdistrict loopende van de Koningin Emmabrug over Pietermaai naar Scharloo.

Het rollend materieel zal bestaan uit motorwagens gedreven door keresine, benzine, gasoline of electriciteit.

De Cur. cour.

Orinoco-overstrooming.

De Heer Herman Leyba, consul van Venezuela op Curaçao, heeft den Venzolaanschen Minister van Buitelansche Zaken een wissel groot 1900 bolivar toegezonden, wegens gelden op Curaçao ingezameld ten bate van de slachtoffers van de Orinoco.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiskalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd:
145 ratten en
350 muizen.

K. W. I. M.

De Surinamer ontving het volgende bericht:

Ik heb de eer U mede te deelen dat het 17 dezer van Amsterdam vertrokken SS. Prins Frederik Hendrik op de reis naar hier Madeira zal aandoen.

Alle volgende schepen tot en met de Prins Willem I, van 29 October a. s., zullen Madeira aandoen.

Mochten er na 29 October nog meerdere afvaarten van Amsterdam naar Madeira volgen, dan zal dit telegrafisch naar hier worden bericht.

Marine.

— 1 October ll. is per ss. Prins Willem II van de Kon. West-Ind. Maildienst een detachement marineschepelingen naar West-Indië vertrokken, ter aanvulling van de bemanning van het aldaar gestationeerd pantsterdekschip Utrecht.

De Twintig duizend.

Zaterdag ll. werden voor de eerste maal, sinds de bacoven-uitvoer begonnen is, de 20,000 bossen bereikt. Geen wonder, dat men aan boord van het ss. „Saramacca", een der vier bacovenschepen, feest vierde, toen de 20,000ste bos was ingeladen. Het schip werd in vlaggetooi gezet en twee vreugde schoten werden gelost. Er werd natuurlijk — hoe kan men anders zijn feeststemming uiten? — ook geklonken en gedronken.

Zooals de staat hieronder aangeeft, is het totaal der jongste verscheping 21024. Van harte verheugen wij ons over dit „succes". Maar victorie kraaien kunnen wij nog niet.

Aan den bacoven-hemel hangen nog zooveie donkere wolken, dat men van een „opklaren" nog moeilijk kan spreken.

De Panama-ziekte schijnt nog geenszins te luwen, integendeel zij neemt op meerdere plantages in omvang toe. Zou het gerucht door O. W. gememoreerd, waarheid bevatten, dat een belanghebbende van hier — die naar Trinidad schreef om inlichtingen — van deskundige zijde aldaar als antwoord zou hebben ontvangen, dat reeds sedert jaren was ingezien, dat de Gros Michel variëteit (de door ons gebruikte) weinig aanbevelingswaardig was voor cultuur op groote schaal, juist wegens hare vatbaarheid voor ziekten, dan had Suriname een nieuwe ramp in zijn geschiedenis te boeken. Doch laten wij het beste hopen.

Moge dit eerste 21024 tal gevolgd worden door de volle productie der cultuur d. i. 22400 bossen.

Op het oogenblik toch zijn zoo wat 1600 H. A. in cultuur en ieder H. A. moet 14 bossen per week leveren. Dit geeft dus 1600×14 ofwel 22400 bossen.

De Surinamer.

Sparen.

Van iemand die eenige spaarcenten bezit zegt men, dat hij in welstand verkeert; van iemand die zijn spaarpotje vermeerdert zegt men, dat hij vooruitgaat.

Zoo is het ook met een volk; als het spaargeld heeft, dan is het welvarend, in algemeenen zin gesproken; indien het zijnen spaarpot vermeerdert, dan gaat het vooruit.

Welnu in de laatste 25 jaren gedurende het tijdstip dat de katholieken in België aan 't roer zijn, is het geld, gestort in de spaarkas, welke men den spaarpot van het Belgische volk kan noemen, vermeerderd met 1489 millioen franks, met andere woorden: één milliard, vier honderd negen en tachtig millioen franks.

Per hoofd gerekend, zou dat omtrent 190 fr. spaargeld op de spaarkas uitmaken voor elken Belg.

Er zijn er natuurlijk die zooveel niet hebben, maar er zijn ook die veel meer hebben.

De Duitschers te Haiti.

Port-au-Prince (Haïti) 13 Sept.

De duitsche minister Zimmerer heeft aan het gouvernement machtiging gevraagd om te Haïti een duitsche bank op te richten.

De regeering heeft geantwoord dat dit voorstel van den minister in overweging zal genomen worden.

Grensregeling.

La Paz (Bolivia) 17 Sept.

De minister van buitenlandsche zaken en de minister van Pèru hebben dezen avond een overeenkomst aangegaan die een einde maakt aan de kwestie over de grensgeschillen tusschen beide Staten.

Martinique.

De politieke toestand wordt hier met den dag ernstiger van wege het overprikkelen der gemoederen.

Te midden van wanordelijkheden, ontstaan in het stadje Marin, is de burgermeester Frederic Norbert door een politie-agent met een revolverschot gedood.

De verkiezingen der leden van den algemeenen raad waren op 26 Sept. vastgesteld; men verwachtte meer andere ongeregeldheden. De kiezers dreigden naar het stembureau te gaan met de revolver in de hand.

De „draadlooze" in dienst der menschheid.

Dezer dagen verging het stoomschip *Ohio*, komende van Seatle, op de kust van Britsch Columbia. Vijf menschenlevens gingen daarbij verloren, terwijl 128 opvarenden hunne redding te danken hadden aan de zelfopoffering van den aan boord van de *Ohio* met de behandeling van het toestel voor draadlooze telegraphie belasten beambte Eules.

Deze bleef tot het laatste oogenblik op zijn post en het door hem gegeven hulpsein werd opgevangen door twee schepen, die zich onmiddellijk naar de plaats van het onheil spoedden en 128 schipbreukelingen van het zinkende schip in veiligheid brachten.

SPANJE.

De Spaansche pers houdt zich op dit oogenblik veel minder bezig met beschouwingen over de krijgskansen van generaal Marinas, dan met de strenge contrôle, door de regeering uitgeoefend op het verspreiden van dagbladberichten, de censuur. Tal van groote Madridsche bladen bevatten Dinsdag protesten daartegen en gisteren zou een commissie van Madridsche uitgevers en hoofdredacteuren zich naar den koning te San Sebastian begeven, om zich bij Z. M. over de gestrengheid der regeering te beklagen en de „bedreigde onafhankelijkheid" der pers te verdedigen. Maar de Spaansche pers maakt

het er dan ook naar! De republikeinsche en socialistische bladen vinden voor hun argitatie een welkome bondgenoote in de liberale pers, die door haar felle partij-kritiek op de daden der regeering aan de revolutionnaire elementen het verspreiden hunner denkbeelden niet weinig vergemakkelijkt. Vandaar dat de regeering „aux grand maux les grands remèdes" toepast en de minister van Buitenlandsche Zaken in een circulaire, gericht tot de gouverneurs der provinciën, er niet aan denkt zich te verontschuldigen, doch de aanvallen op de door de regeering gevolgde taktiek beslist terugwijst als ongerechtvaardigd en strijdig met het momenteel belang des lands. Daar staat dan ook in de stukken, die bijv. door de „Epoca" gepubliceerd worden, als geconfisceerd in de woning van den bekenden Ferrer, iets fraais te lezen! De proclamatie van moord en brandstichting en plundering en verdelging van alle kapitalisten en geestelijken — geheel overeenkomstig het „revolutionnaire program", waarvan men hieronder gewag gemaakt vindt. En toch laat de regeering het afdrukken van deze opruiende lectuur nog toe!

Zooals men weet, heeft zich in Parijs een comité gevormd ter „verdediging van de slachtoffers der Spaansche Justitie." De voormannen van dat comité zijn Naquet, de vader van de beruchte echtscheidingswet, de Pressensé, Anatole France, Jaurès, (wiens blad „L'Humanité," zijn kolommen voor de roode ridders openstelt,) en andere bekende godsdiensthaters, zich mengende in de binnenlandsche aangelegenheden van een bevriende natie, treden deze heeren op als verdedigers, niet van de berooide en verwonde of vermoorde religieuzen, maar...... van hun beulen; niet van de duizenden weeskinderen, wier tehuis in brand werd gestoken door de anticlerikale schooiers, maar van de leerlingen der opgeheven radikaal-anarchistische scholen, waarvan Ferrer Guardia een der direkteuren was. Ziehier een program, dat de politie gevonden heeft bij een huiszoeking in de villa van dezen beruchten opvoeder der jeugd:

Circulaire nummer I.

Kameraden!

Indien gij mannen zijt, luistert! Laten wij het aan de bourgeoisie overlaten, om te berekenen, door welke gewelddaden, welke woekerijen, welke vergiftigingen zij het meeste geld kan verdienen.

Laten wij het aan de politici van beroep overlaten, om allerlei programs te ontwerpen, die alle op hetzelfde neerkomen: uitzuiging van u.

Laten wij het aan den handel overlaten, om het geld op te brengen, waaruit het leger en de geestelijkheid betaald wordt, en dat deze instellingen in staat stelt om met rooven en bedriegen door te gaan.

De handelaren, de politici, al de bourgeois, zijn niet meer dan een verachtelijk troepje. Wij zijn de meerderheid en de beteren, maar zij exploiteeren ons, vermoorden en onteeren ons, omdat wij geen mannen zijn. Gelukkig breekt het uur aan om te toonen voor de geheele wereld, dat wij niet langer verkiezen om uitgezogen te worden. Weest mannen, makkers!

In de ure der revolutie, die op handen is, moet gij de verachtelijke bourgeois en hun belachelijke programs met voeten treden. Voor dat wij zelf opbouwen, moet alles met den grond gelijk worden gemaakt.

Indien er onder de politici enkelen zijn met rechtvaardige of onrechtvaardige populariteit, gij zult het zien, hoe zij op het kritieke oogenblik zullen trachten, om ons tegen te houden, om de brandende lont te dooven, onder voorwendsel van humaniteit en edelmoedigheid. Maar let niet op hen, duwt hen uit den weg, doodt hen, als 't noodig is.

Leve de revolutie; want zij is even onvermijdelijk als het bankroet. Maar laat haar niet in handen van een even hatelijke als reactionaire bourgeoisie. En rust niet alvorens tot de uiterste gevolgtrekkingen gekomen te zijn van een omwenteling, die, zonder u, even schandelijk als onvruchtbaar zou wezen.

Program.

Afschaffing van alle bestaande wetten.

Verbanning of uitroeiing van alle geestelijke orden.

Ontbinding van de rechterlijke macht, het leger en de marine.

Verwoesting der kerken.

Confiscatie der Bank en de bezittingen van al degenen, die in Spanje of in de verloren Koloniën een burgerlijken of militairen regeeringspost bekleed hebben.

Onmiddellijke gevangenneming van al dezen, tot zoo lang zij hun onschuld aangetoond hebben, of veroordeeld zijn. Verbod aan allen, die een openbaar ambt hebben bekleed, om het Spaansche grondgebied te verlaten, zelfs moedernaakt.

Confiscatie van alle spoorwegen en banken (verkeerdelijk krediet-instellingen genaamd).

Tot uitvoering van deze eerste maatregelen worden drie Ministers aangesteld: van Financiën, Buitenlandsche en Binnenlandsche Zaken. Zij zullen door een plebisciet gekozen worden. Advocaten zijn niet verkiesbaar. De Ministers zijn verantwoordelijk tegenover het volk.

Leve de Revolutie! De Verdelgster van alle uitzuigers!

Leve de Revolutie! De Wreekster van alle onrecht!

NOTA. De kameraden, die toonen willen, dat zij mannen zijn, moeten om circulaire No. 2 vragen aan brenger dezes.

Kameraden!

Bij de toezending van dit tweede blad, herinneren wij u aan den inhoud van circulaire No. 1. Maakt deze bekend aan uwe medegezellen; laat haar aan uw kinderen lezen, opdat zij haar van buiten leeren!

Ons program is het eenig oprechte, revolutionaire en heilbrengende. Gelooft hen niet, die beweren, dat het verdeeldheid onder ons brengt. Verdeeldheid wordt alleen veroorzaakt door de politieke programs, zoo vol leemten, achterdeuren en kwade trouw. Het onze kan niet duidelijker wezen: wij willen met beslistheid alles omverwerpen, en wij verklaren dit ruiterlijk. Wij bedriegen zelfs onze vijanden niet.

Men zal u zeggen, dat het een negatief program is. Zeker: want het is een program van het eerste oogenblik. Daarna komt de verdeeling van levensmiddelen en woningen, de neerhaling van vuile wijken, en zelfs van geheele steden, omdat zij antihygienisch, anti-artistiek en aartsongezond zijn. Eveneens komt de verdeeling van het land, en de sanctie van het volk aan de daden der Revolutie. Deze zaken worden niet in het program opgenomen, maar zullen worden uitgevoerd door den hoogsten wil, door de gezamenlijke actie van de overgroote meerderheid der proletariërs. Die maatregelen worden u door het instinkt van zelfbehoud ingegeven, want zonder deze zou de Revolutie een bloedige reactie in het leven roepen.

Begrijpelijk is het, dat de klassen der konservatieven en dieven weerstand zullen bieden. Maar wij begrijpen niet den tegenstand van die paria's met versleten heerenjassen en bolhoedjes, alsof zij niet even goed slachtoffers waren als wij van het gruwelijkst onrecht. Die journalisten, die beambten, ongelukkigen, die heele nachten wakend doorbrengen om anderen te verrijken, zij zijn ellendiger dan wij zelven, want zij worstelen niet voor hun verlossing. Laten wij dus voor hunne en onze eigen verlossing strijden, en hen overtuigen, dat het clericalisme en het militarisme de beide armen zijn van het kapitalisme, beulen van het menschdom, geeselroeden der volkeren en de grootste vijanden der verlossing van het menschdom. Laten wij beginnen met deze armen, dan zullen wij den kop van het monster gemakkelijker afhouwen.

Bereidt u voor, arbeiders! Het uur is gekomen!

Ingesloten een recept voor de bereiding van plancastief (1).

L. L.

De Tijd.

(1) Een ontplofbare stof.

MAROKKO.

Het is thans gebeurd. Moelai Hafid, de beheerscher van het „koninkrijk van het Uiterste Westen", heeft het consulaire korps ontvangen en de voorlezing van het protest der mogendheden tegen de wreede mishandeling der Marokkaansche gevangenen aangehoord. De vorst zat op zijn troon met aan zijn rechterzijde den groot-vizier en aan zijn linker den minister van Buitenlandsche Zaken. Hij liet de protest-nota aan den vizier ter hand stellen en verdedigde zich op dezelfde wijze als onlangs tegenover een journalist. Uit louter mededoogen had hij den gevangen aanhangers van Boe Hamara een of ander lidmaat laten afhakken in plaats van het hoofd. Zij behoorden thans in elk geval nog tot het rijk der levenden; hij had hen ook naar dat der dooden kunnen zenden. Zulks moest men niet alleen, merkte Hafid op, beschouwen als een daad van clementie, doch ook van noodzakelijk verweer. Want och, die bevolking van Marokko was inderdaad nog niet beschaafd en men diende tegenover haar somtijds middelen te gebruiken — ook strafmethoden aan te wenden!— die in Europa niet meer passen. Intusschen sprak de Sultan de hoop uit dat een opstand als die van den roghi voortaan niet meer zou plaats hebben en verklaarde dat hij-zelf geen lust meer gevoelde om straffen als waarmede de roghisten getuchtigd waren, opnieuw te doen toepassen. Om dit laatste was het den consuls alleen maar te doen. Hafid heeft thans zijn woord plechtig en openlijk gegeven en de roghi-zelf kan in zijn kooi gerust zijn, al is zijn leven daar waarlijk niet te benijden. De mogendheden zullen echter wel degelijk een oogje in het zeil moeten houden en ervoor moeten waken dat de Sultan zich aan zijn gegeven woord houdt. Zijne Majesteit, die zich, naar het schijnt, plotseling een modern vorst gevoelt, zal zich door een bijzonder gezantschap doen vertegenwoordigen bij de Hudson-Fulton-feesten te New-York! Ook slaat hij in 't groot wapens in en zendt El Mokri, zijn minister van Financiën, in gezelschap van den Italiaanschen kapitein Ompini, naar Europa met een buidel gevuld met 300.000 doero's. Duitschland en Italië mogen de wapenen leveren; Frankrijk hetwelk tot het opstellen der protest-nota in zake de wreedheden het initiatief heeft genomen, krijgt geen duit te verdienen.

Advertentien.

St. Thomaskring,

Maandag, 11 October a. s., gewone vergadering. Aanvang HALF ACHT.

De Directeur,
R. J. C. WAHLEN.

Groep Ned. Antillen
Algemeen Nederlandsch Verbond

Het Bestuur maakt hierbij bekend, dat de aangekondigde lezing:

HUDSON EN DE KOLONISATIE VAN NOORD-AMERIKA
DOOR DEN HEER C. K. KESLER,

die in de bovenzaal der Sociëteit „De Gezelligheid" zal worden gehouden, eerst hedenavond 8 uur zal plaats hebben.

De Secretaris,
C. S. GORSIRA JPEz.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1909.	Mareb.	Carcas,	Zulia	Philad.	Mareb.	Carcas.
Vertrekt van NEW-YORK	Oct. 2	Oct 8	Oct. 16	Oct. 23	Oct 30	Nov. 6
Komt aan te SAN JUAN		15		28		11
Vertrkt van „		16		29		12
Doet CURAÇAO aan		17		31		14
Komt aan te LA GUAIRA	9	18	23	Nov. 1	Nov. 6	15
Vertrekt van „	11	20	25	3	8	17
Komt aan te PTO. CABELLO		21		4		18
Vertrekt van „		22		5		19
Komt aan te CURAÇAO	12	23	26	6	9	20
Vertrekt van „	17	24	31	7	14	21
Doet LA GUAIRA aan	18		Nov. 1		15	
Doet SAN JUAN aan		26		9		23
Vertrekt van „		27		10		24
Komt aan te NEW-YORK	25	Nov. 4	8	15	22	29

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Mareb	Merida	Zulia	Merida	Mareb	Merida
Vertrekt van CURAÇAO	Oct 12	Oct 18	Oct 26	Nov. 1	Nov. 9	Nov 15
Komt aan te MARACAIBO	13	19	27	2	10	16
Vertrekt van „	16	22	30	5	13	19
Komt aan te CURAÇAO	17	23	31	6	14	20

Bekendmaking.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar en Beleenbank* van 10. Maart 1908 t|m 31 Augustus 1908, onder No. 6403 **Y**, t|m N. 5444 **Z**, zal plaats hebben op *Donderdag*, den 14den October a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht der verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 14n Sept. 1909.

De Voorzitter
A. JESURUN

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN

COCKTAILS TERAPEUTICOS

Las propiedades alimenticias y nutritivas del aceite de hígado de bacalao dependen en absoluto de las grasas que entran en la composición natural del aceite. Estas grasas son digeridas y asimiladas con mucha más facilidad que las otras, debido á la presencia en el aceite de bacalao de ciertos compuestos derivados del hígado, que permiten la **pronta emulsificación del aceite** por los flúidos del estómago — y hacen que su absorción por la membrana mucosa se lleve á efecto con más facilidad y con más rapidéz que la de ninguna otra grasa.

Las grasas que el aceite de hígado de bacalao contiene, aparte de su poderosa facultad de nutrir, no poseen ningun valor terapéutico — y los otros elementos naturales que son parte de su composición orgánica, existen en cantidades tan infinitamente pequeñas, que es imposible que ninguno de ellos pueda ejercer en el sistema cualquier efecto terapéutico.

Es evidente pues — que el aceite de bacalao es un alimento y no una medicina y que todas sus virtudes alimenticias están en las grasas que entran en su composición — y por consiguiente todas las preparaciones que pretenden estar hechas de los principios activos del aceite y que se ofrecen como sus sustitutos, son productos fraudulentos de la especulación mercantil y del charlatanismo. Dichos preparados no contienen ninguna de las propiedades nutritivas y reconstituyentes del aceite de hígado de bacalao, porque carecen de la grasa, que en la parte del aceite que nutre y alimenta — su composición tiene mucha semejanza con la de los COCKTAILS — y su uso puede en ocasiones causar perjuicios considerables á los enfermos por la gran cantidad de alcohol que invariablemente contienen — y otras substancias narcóticas, como el sulfato de estricnina.

Esas preparaciones, que se dicen contener los principios activos del aceite de hígado de bacalao, son especialmente peligrosas para las criaturas, para los niños para las nóvenes y señoras, quienes por su naturaleza delicada y temperamento especial no pueden resistir sin grandes quebrantos para su salud los efectos deleterios del alcohol, del la estricnina y otras substancias enérgicas.

El aceite de Hígado de Bacalao es insustituible como alimento — como un reconstituyente poderoso de la sangre, de los tejidos, de los nervios y de los huesos — y el modo más racional de administrarlo, segun lo ha probado la experiencia de más de 30 años y segun la opinion universal de los médicos, es la EMULSION DE SCOTT, que está compuesta del aceite más puro y de otros ingredientes que las aumentan considerablemente que eficacia nutritiva del aceite.